

og man siger, at det skal være en meget praktisk Mand, der har oprettet den; at det i Virkeligheden er en praktisk og dygtig Mand, derom vidner den Omstændighed, at han paa en Maade har hjulpet sig selv frem uden nogen Støtte, i alt Fald ikke fra det Offentlige, men maaske med nogen privat Understøttelse. (Ingerslev: Han er bleven hjulpen af Amtet). Det er muligt, at Amtet har hjulpet ham i de senere Aar, men det maa dog siges, at han egentlig har hjulpet sig selv frem. (Ordføreren: Er det en dygtig Skole?). Ja, Alle ere enige om, at Skolen er dygtig. I denne Skole er der altsaa netop Udset til, at man kan aabne Fripladser ved Hjælp af denne Bevilling paa 3,000 Kr. til Understøttelse for Skoler, hvormed er forbunden Mønsteryrning af en Huslod. Naar der slaar, „til Understøttelse“, mener jeg, at man ogsaa kan støtte Skolen ved at give Fripladser til de Paagjældende; ogsaa det vil være en Støtte for Skolen, thi det har naturligvis overmaade megen Betydning, at de paagjældende Elever faae Noget at gjøre. Det sætter jeg fra mit Standpunkt som Noget af det Første; men netop, fordi det er et materielt Forhold, har det ikke mindre at betyde, at Eleverne faae Noget at se, som de kunne tage med sig hjem i deres Forestillingskreds, nemlig en Forestilling om, hvorledes en velbreven Husmandslob ser ud, og med dette for Die ville de faa vide, hvilke Nidomme Torben gemmer i sit Skjød, og at disse kunne bringes frem for Dagens Lys ved Arbejde og en fornuftig Behandling. Jeg tror, at det vil have en stor Betydning, først for de Enkelte, og saa for flere, indtil det faar uvidet sig til videre Kredse, at den personlige Dygtighed fremmes. (Punkt a. angaar om 1,000 Kr. til Præmie for Aulsredskaber til Dyrkning af Husmandslobber, saa kunne disse Præmier jo ikke sammensilles med almindelige Præmier, med Præmier i den Forstand til Dyrkning af Husmandslobber, det er kun en Præmie til, at man kan faae Redskaber frem, passende til at dyrke Husmandslobber med, thi skal man nogensinde faae en dygtig Husmandsklasse, saa maa den komme bort fra at drive sin Jord som en daarlig Gaardmandslob; men det kan den ikke komme bort fra, saalænge Gaardmændene skulle udføre Husmændenes Arbejde i Ny og Ær, paa Spindag Formiddage, eller naar de ikke have Andet at bestille, thi det er en faktisk Ting, at, naar de ikke have Andet at bestille, saa tage de i Skyndingen fat paa Husmandslobbernes Drift. Jeg skal indrømme, at de mange Gange kunne gjøre det meget velvilligt, men det er dog ikke altid saa forskrækkelig billigt for Husmændene, som man tror, at faae deres Lodder drevne paa den Maade; der gaar Udskilligt baade af det One og det Andet til Spilde ved en saadan Leilighed, baade af Lid og af Madvarer. Jeg siger, at det har ikke al-

tid været den billigste Maade at faae drevet Husmandslobber paa; skal det komme i en anden Gænge, maa den personlige Dygtighed frem, og saa maa det navnlig give sig tilkende, dels ved at man kommer til at dyrke dem med Spa-den, og dels ved Hornkvæg, thi der er ingen Tvivl om, at navnlig Køer kunne udføre Arbejdet, uden at de derfor give mindre Mælk, især hvis man vil give dem en bedre Nøgt; men forresten sige erfarne Folk, at man godt kan bruge dem til Smaadrift, naar man har passende Redskaber til Kreaturerne, og at disse derfor kunne give en lige saa god Mælk (Modsigelse). Ja, ialtfald mener jeg, at det er tilnærmelsesvis rigtigt. Jeg tror derfor, at det er rigtigt, at det bliver udtalt, at det har Noget at betyde for dem, at de faae disse Redskaber, der ere passende for en saadan Drift, thi det er netop det, de trænge til, og det kan nok være, at Forslaget under Nr. 30 a. ikke er saa ueffent til at fremkalde dem. (Sigeledes vil det, efterat Eleverne have været paa Skolen, være godt for dem til Slutning at faae Anvisninger gennem Smaaskrifter, der passe til deres Gøner, til Dyrkingen af deres Lodder. Ganste vist tror jeg ikke, at disse Forslag ville indlede en ny Gulbalder, men jeg anser dem heller ikke for at være saa ganste betydningsløse. Forslaget under Nr. 30 b. er jeg mere tilbøjelig til at tillægge mindre Betydning, og skal dette Forslag føre til, hvad jeg haaber, at det ikke vil, at Sagen yderligere udsættes, vil jeg ikke være med til at give denne Bevilling. Dette Forslag gaar ud paa at give 1,000 Kr. til at forberede en Plan for Statens Medvirning ved Laan til Husmændene. Jeg var noget bange for, dengang Forslaget stillede, at det skulde søge til, at man fik en ny lille Kommission, der yderligere udhalede Sagen. Jeg tror ikke, at en saadan Kommission er nødvendig. Vi have haft Arbejderkommissionen, den har i saa Henseende givet sine Bidrag, og det er dem, som her staa under Nr. 30 a. Det er hverken Ordførerens eller mit eller Udalgets Produkt, men det er Arbejderkommissionens, der er stillet op, som det staa i Betænkningen, med Undtagelse af 30 b. d., som jeg tror, har mindre at betyde. Men naar dette Forslag ikke udhales Sagen, saa vil jeg ikke paa nogenjomhelst Maade give Anledning til, ja, end ikke have Skindet af, at man skulde sige, at, fordi Forslaget var kommet andetstedsfra, vilde jeg ikke være med til det. For ikke at lægge Hindringer i Veien derfor, siger jeg, at, kan dette Forslag ikke gjøre Gavn, saa kan det i alt Fald heller ikke gjøre Skade, naar det blot ikke virker hen til, at hele Sagen udhales, hvad man kan gaa ud fra, at det ikke vil efter den ærede Ministers Udsagn, da han jo har sagt, at han har de nødvendige Kræfter til at ubarbejde Forslag om en saadan Kreditkasse. Dertil behøves